

Sadržaj

Događaji

Mediji o medijima

Saopćenja za javnost

Konkursi

Najava događaja

Linija za pomoć novinarima

Mediji u eri modernog
robovlasništva

Piše: *Andrijana Pisarević*

Profesionalni status i položaj
novinara u BiH pod teretom slabo
razvijenog medijskog tržišta

Piše: *Borislav Vukojević*

Slobodni novinari u borbi za istinu
i/ili vlastiti život i preživljavanje

Piše: *Eldin Hadžović*

Posljedice anomalija medijskog
tržišta u BiH na pluralizam
mišljenja, javnost i pristup građana
objektivnim, poštenim i balan-
siranim informacijama

Piše: *Dragana Trninić*

Na slučaju javnih emitera testira se
iskrenost demokratskih opredjeljenja
političkih subjekata u Bosni i Herce-
govini

Piše: *Najil Kurtić*

Ovaj projekat finansira Evropska Unija

Sadržaj biltena E-novinar je
isključiva odgovornost autora i
Udruženja/udruge BH novinari
i ni u kom slučaju ne predstavlja
stanovišta Evropske unije.

Uvodnik

Novinari/ke u BiH: obespravljena radna snaga medijske industrije

Netransparentni tokovi novca prema medijima, kao posljedica neuređenog medijskog tržišta u Bosni i Hercegovini, dovode medijske kuće u poziciju finansijske ovisnosti. Ta ovisnost nužno sadrži i zahtjeve političke odanosti i služenja određenim političkim, nacionalnim, ekonomskim ili drugim lo-bijima a ne javnosti, što dovodi u pitanje javni ugled medija, njihovu vjero-dostojnost i povjerenje građana u medijske sadržaje koje objavljuju. Zbog netransparentnog trošenja budžetskih sredstava za finansiranje medija na svim nivoima uprave u BiH uspostavljaju se, između ostalog, netranspar-entne i nedemokratske veze između političara i medija.

Pod teretom takvih odnosa, koji su rezultat nepostojanja zakona koji bi uspostavili transparentnost vlasništva i finansiranja medija te pravila oglašavanja, najviše trpe novinari i građanstvo. Građani su uskraćeni za pro-fesionalno i neovisno izvještavanje i istinski medijski pluralizam. S druge strane, ako se stanje medijske industrije može mjeriti položajem, statusom i pravima njene pokretačke snage, odnosno novinara i novinarki kao radnika, onda se može slobodno ustvrditi kako je medijsko tržište i 22 godine od us-postave mira u BiH na samim počecima svog razvoja.

Neuređenost medijskog tržišta u BiH, nejasna vlasnička struktura televizija, novina, radio stanica i portala, politički uticaji i pritisci na novinare, doveli su medijske profesionalce u stanje krajnje zavisnosti. Koliko ima novinara/ki i za kolike plate rade svoj posao, koliko njih ima više od jednog angažmana, koliko su plaćeni frilenseri, ko među njima dobija neoporezovane honorare na ruke, a ko ima autorski ugovor - sve su to pitanja na koja bi demokratsko društvo (sistem) moglo dati odgovor uspostavom zakonske regulacije vlasništva nad medijima, te finansiranja i oglašavanja u medijima.

U ovom, 48. broju E-novinar bavimo se posljedicama koje zbog netranspar-entnog finansiranja medija najviše trpe medijski profesionalci kao i građani. Autori tekstova su: novinarka **Andrijana Pisarević** iz Banjaluke, slobodni novinar **Eldin Hadžović** iz Sarajeva, viši asistent na Fakultetu Političkih nauka Univerziteta u Banjoj Luci **Borislav Vukojević**, voditeljka Studijskog programa novinarstva i komunikologije na Fakultetu političkih nauka Uni-verziteta u Banjoj Luci Doc.dr. **Dragana Trninić** i redovni profesor Filozof-skog fakulteta u Tuzli Dr.sc. **Najil Kurtić**.

Arman Fazlić, urednik E-novinar

Događaji

02.11.2017.
40 posto slučajeva napada na novinare u BiH u protekloj deceniji nije dobilo sudski epilog

31.10.2017.
Predstavljeni prijedlozi za unapređenje Izbornog zakona i obaveza medija i novinara u izbor-nom procesu

31.10.2017.
U Mostaru održana deseta jednodnevna radionica „Izvištavanje o temi rodno zasnovanog nasilja“

Saopćenja za javnost

06.11.2017.
BH novinari traže utvrđivanje odgovornosti u BHRT

03.11.2017.
Zaustaviti nekažnjivost: 380 napada na novinare u regionu od 2014. godine

26.10.2017.
BH novinari zatražili od BHT detaljno objašnjenje o slučaju skidanja intervjua sa dr Sebijom Izetbegović

03.10.2017.
Protest Gradskom vijeću Zenice zbog napada na novinare

Mediji o medijima

10.11.2017
EU & Western Balkans Media Days u Tirani: EU može da pomogne, ali promjenu moraju da naprave novinari

03.11.2017.
Bojić: Stanje medijskih sloboda u BiH danas lošije nego ranijih godina

01.11.2017.
56 novinara u svijetu smrtno stradalo od početka godine

16.10.2017.
BHRT potražuje više od 37 miliona KM

11.10.2017.
U Neumu održan Okrugli sto o otvorenim pitanjima primjene SSP-a na temu „Informaciono društvo i mediji“

Konkursi

Konkurs za novinare i novinarke, blogere i blogerke za izvištavanje o temi rodno zasnovanog nasilja
Rok za prijavu: 25.11.2017.
[Detalji](#)

Novinarska nagrada za izvištavanje o LGBTI pravima i kulturi
Rok za prijavu: 25.11.2017.
[Detalji](#)

Mediji u eri modernog robovlasništva

Piše: *Andrijana Pisarević*

Bilo bi dobro da se o pravima novinara u 21. vijeku govori jedino u smislu dokidanja cenzure i autocenzure, o rastućoj slobodi nepristrasnog izvještavanja i drugim bajkama.

Nažalost, dok ne dosanjamo ovaj san, moraćemo prvo da se suočimo sa bolnim činjenicama koje pokazuju da se nalazimo na samim počecima razvoja medijske scene. Prije svega, da ne znamo koliko nas ima, niti koliko medija operiše na bh. tržištu, kakva im je vlasnička struktura i za kolike plate novinari rade svoj posao.

Nije nam poznato ni kako novinari žive, niti koliko njih ima više od jednog angažmana, koliko su plaćeni frilenseri, ko među njima dobija neoporezovane honorare na ruke, a ko ima autorski ugovor. Šta još ne znamo? Da li se i kako liječe, jesu li žrtve mobinga svojih urednika i vlasnika medija, koliko sati sedmično rade, da li je ikome od njih plaćen prekovremeni. Koliko novinara je radilo za praznike i da li je ikome to plaćeno? Koliko novinara rade i kao fotografi? Koliko priloga naprave mjesečno i koliko slobodnih dana imaju?

Ni na jedno od ovih pitanja nemamo precizan odgovor. Raspoložemo paušalnim i djelimičnim podacima za mali broj novinara pojedinaca, dok velika većina tavori bez ugovora i prava, ucijenjeni rade kod modernih robovlasnika bez prava na glas.

Formiranje velikog broja medija (govori se da ih u BiH ima preko 1100, od čega oko 1000 news portala), uz minimalna ulaganja, povezivanje komercijalnih i političkih interesa, rastuća koncentracija vlasništva, tehnološko zaostajanje doveli su novinare u postojeću situaciju.

Da stvar bude još gora, više nema nikakve razlike da li novinari rade za javne servise i agencije ili u privatnim kućama. Tretman je isti, bez obzira da li je gazda "država" ili tamo neki skorojević, prava kao da ne postoje, mobing je izražen, plate su male i neredovne, doprinosi kao da ne postoje, a broj obaveza uporno raste.

Iz svih ovih razloga slobodno se može reći da je novinarstvo u BiH danas oblast krajnje eksploatacije više hiljada ljudi koji rade jedan od najstresnijih i najzahtjevnijih poslova, a da se njihov glas ni ne čuje, niti se igdje "bilježe" kao radnici. Tome u prilog ide i činjenica da je vlasnicima medija i njihovim urednicima dostupan gotovo neograničen broj studenata, svršenih nezaposlenih novinara i diplomaca srodnih struka, koji bi rado pisali ili izvještavali za kakav-takav honorar. Vrebajući priliku da se dokažu i izbore za pravi posao, bilo kao novinar ili da pobjegnu u odnose sa javnošću, kolege često provedu cijelu deceniju radeći kao potplaćeni honorarci, bez ikakvih mogućnosti da napreduju.

Neuređenost medijskog tržišta u BiH, nejasna vlasnička struktura televizija, novina, radio stanica i portala, politički uticaji i pritisci na novinare, kao i ogroman broj onih koji bi radili i za pola minimalca kako bi zgrabili priliku da se za nekoliko godina stalno zaposle, dovelo je radnike u stanje krajnje zavisnosti. Prvo od posla koji rade, nerealnih rokova i velikih očekivanja uredništva, da bi na kraju mjeseca dobili manju platu od niskokvalifikovanog radnika i ono malo vremena koje imaju, potrošili tražeći načine da dodatno zarade.

Novinari mnogo rade a malo zarađuju, plate su neredovne i nerijetko u dijelovima. Ekonomski osiromašeni, ucijen-

Novinarstvo u BiH danas je oblast krajnje eksploatacije više hiljada ljudi koji rade jedan od najstresnijih i najzahtjevnijih poslova, a da se njihov glas ni ne čuje, niti se igdje "bilježe" kao radnici

NAŠA TV zapošljava novinare, snimatelje, montažere i realizatore
Konkurs je otvoren do popune radnih
mjestâ.

Detalji

Konkurs za dodjelu nagrada UNFPA
Rok za prijavu: 17.11.2017.

Detalji

Najava događaja

- Serija događaja u okviru projekta
“**Isključimo nasilje – Mediji protiv
nasilja nad ženama**” uz podršku
UN Women ureda u BiH: Novi-
narska akademija za studente/ice
(19-21.11.2017); Sesija za profesore i
asistente (21-22.11.2017), Radionica
za blogere/ice (27.11.2017); Diskusija
sa urednicima/cama (30.11.2017).

jeni i niskog samopouzdanja, prinuđeni su da traže dodatne poslove, da žive pod stresom i pritiscima svih vrsta, frustrirani i u strahu za posao, ni ne usuđuju se da govore o lošem položaju u kojem im prolaze godine. Da apsurd bude maksimalan, novinarstvo se lagano pretvara u tipično ženski posao, pa je samim tim i ekonomski položaj zaposlenih odzraz ovog stava.

Legitimno je onda postaviti pitanje: “*Zašto se novinari ne bore za sebe kada su itekako svjesni kršenja radničkih prava u drugim strukama, o čemu uporno izvještavaju?*”

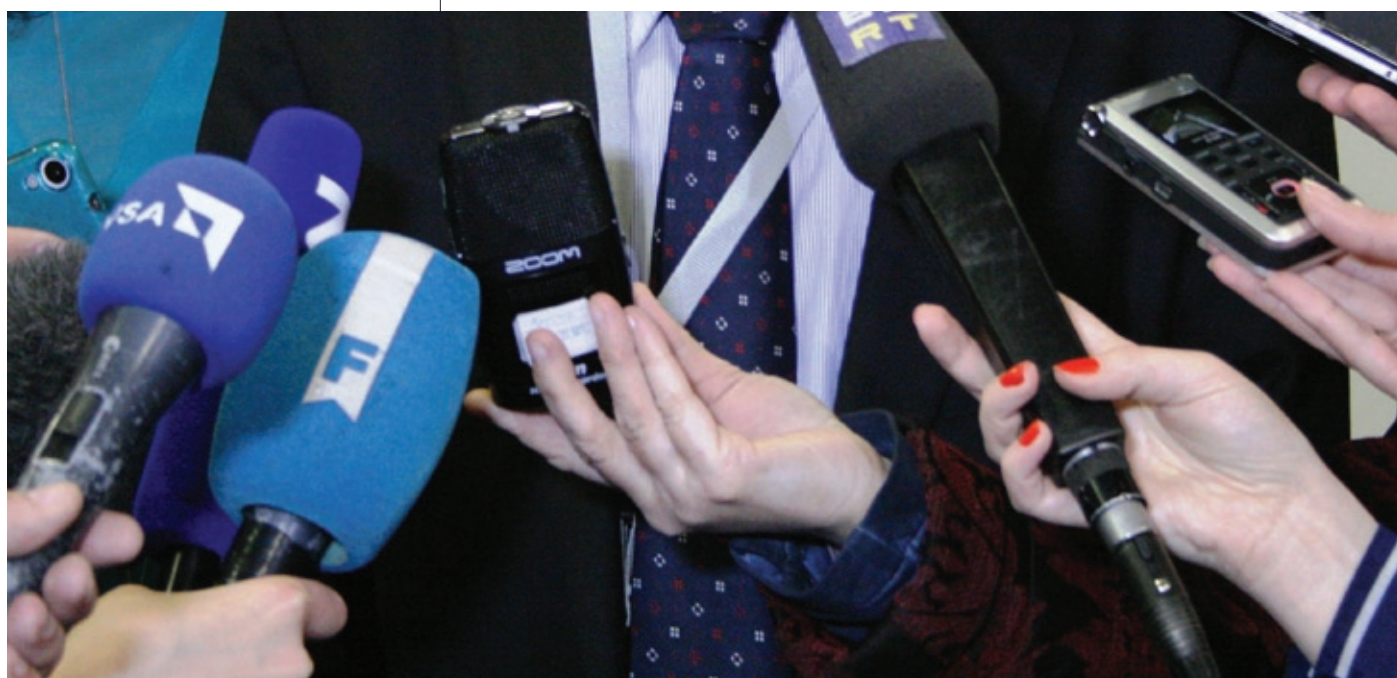
Jedan od odgovora bi mogao biti da su ucijenjeni i razoružani dok u džepovima prevrću nekoliko kovani-
ca, preopterećeni poslom i rokovima koji stalno cure a nikada ne ističu, novinari teško da imaju vremena da misle o svojim pravima. Sa druge strane, novinarstvo se nikako ne posmatra kao posao, već kao poziv i hobi, a onaj ko je talentovan da se time bavi, on nije radnik, nego zvijezda.

Kako i bi, kada ima dovoljno prosvjetara, medicinara i drugih radnika o čijim ugroženim pravima izvještavaju. O svima, samo ne o svojim.

Tek kada ostanu bez posla ili bez zdravlja, a nerijetko bez oboje, kada se rode djeca i pritisnu rate kredita, novinari postaju svjesni da su radnici, a da nisu na vrijeme mislili o tome.

Razvoj medijske scene u BiH, dakle, sveo se na eksploataciju zaposlenih novinara i ostalih radnika u medijima, uz namjerno održavanje haosa i imperatve političkog uticaja. Stoga se u našim, blago rečeno haotičnim uslovima, može samo govoriti o začetku medijske scene koja tek treba da se ustanovi i isprofiluje. To će se desiti samo ukoliko prestanemo da preskačemo stepenice, kada se okupimo i omasovimo, kao što to rade drugi radnici. Udruženja i klubovi novinara, a posebno sindikati, prava su mjesta za začetak borbe za normalne uslove za rad. Država kakva i jeste, neće se brinuti o onima koji se ne brinu sami o sebi, a pogotovo ne o novinarima koji su joj više smetnja nego korist.

Razvoj medijske scene u BiH, dakle, sveo se na eksploataciju zaposlenih novinara i ostalih radnika u medijima, uz namjerno održavanje haosa i imaperatve političkog uticaja. Stoga se u našim, blago rečeno haotičnim uslovima, može samo govoriti o začetku medijske scene koja tek treba da se ustanovi i isprofiluje.

Profesionalni status i položaj novinara u BiH pod teretom slabo razvijenog medijskog tržišta

Piše: Borislav Vukojević

Medijsko tržište u Bosni i Hercegovini se može posmatrati dvostruko: sa jedne strane, ono „na papiru“ izgleda zadovoljavajuće, jer broj medija je izrazito veliki za jednu malu zemlju u tranziciji; sa druge strane, isto medijsko tržište je u haotičnom stanju ako se uzmu u obzir problematika javnih servisa, politički uticaji na medije i ekonomski pritisci koji su postali svakodnevnica. Novinar je u takvom sistemu najčešće u poziciji gdje treba balansirati između kakve takve egzistencije koju mu novinarska plata nudi i novinarskih etičkih i profesionalnih načela. Upravo o tome ćemo govoriti u ovom tekstu, odnosno ispitaćemo kakav je položaj novinara u odnosu na finansijske, profesionalne i etičke standarde.

Krenimo od javnih servisa, čiji rad je regulisan zakonima i koji imaju posebne obaveze prema publici u Bosni i Hercegovini. Kada je u pitanju BHT, svjedoci smo svakodnevnih problema ove medijske kuće koja obavlja funkciju javnog servisa na nivou BiH (a ne entiteta), zbog čega je od posebne važnosti za demokratiju i ustavni poredak. Još uvijek se ne zna da li će i koliko opstati, što novinare stavlja u poziciju svakodnevne brige o tome da li će sutradan moći doći na posao. Entitetski javni servisi još uvijek nisu pod takvim opasnostima, ali postoje indikacije o potencijalnim problemima. Na primjer, nedavno je ponovo u javnost izašlo [pismo nezadovoljnih radnika](#) RTRS-a, gdje se iznose ozbiljni problemi: od neplaćenih poreza i doprinosa, preko nemogućnosti ostvarenja zdravstvenog osiguranja, do podataka o prekomjernom broju zaposlenih.

Međutim, pored ovih uslovno rečeno kontekstualnih faktora, ipak treba ukazati na profesionalni status novinara u BiH. Svjedoci smo da FTV i RTRS često narušavaju novinarska pravila nepristranosti, što se najbolje reflektuje kroz priloge koji se emituju u centralnim informativnim emisijama. Novinari često samo predstavljaju držače mikrofona za vladajuće koalicije u entitetima, bez balansiranih i profesionalnih analiza koje bi bile u javnom interesu. Naravno, imajući u vidu kompletan lanac medijske produkcije, novinar jeste u poziciji primarnog prikupljanja podataka i informacija, ali kompletan ton i boju priče ipak određuju urednici/generalni direktori. Usporedna analiza Dnevnika 2 RTRS-a i BN-a u vrijeme predizborne kampanje 2014. godine (Zbornik [Medijska slika: istraživanja o odgovornom novinarstvu](#)) govori nam da ove dvije nauticajnije televizije na području Republike Srpske ispoljavaju značajnu pristrasnost i neuravnoteženost. U takvim okolnostima, pogotovo kada je riječ o javnim servisima oba entiteta, treba imati u vidu da novinari trpe višestruke pritiske u produkcionom lancu.

Da li to znači da novinari nisu niko odgovorni? Kategorično tvrdimo da novinari snose dio odgovornosti za takvu situaciju, jer do sada nije zabilježen pokušaj da se nešto promijeni na bolje. Ruku na srce, ne treba generalizovati, na javnim servisima zaista postoje emisije koje su rađene po svim pravilima novinarskih standarda, ali su problemi najviše uočljivi u dnevnicima i vijestima. Ipak najviše publike je uz male ekrane između 19 i 20 sati, tako da se kompletan korektno urađen program može poništiti jednim lošim dnevnikom. Isto tako, istraživanja koja se rade sa ciljem da se otkriju (ne)skriveni mehanizmi uticaja na novinare su uglavnom bezuspješna, jer je potpuno logično da rijetko ko želi priznati da je pod autocenzurom ili da svoj posao ne radi kako treba. Često možemo čuti kako se koriste opravdanja „možda ne radimo najbolje, ali i drugi su još gori“, ali

Štampani mediji u BiH su u nezavidnoj poziciji, jer štampa kao medij generalno gubi na uticaju, što često rezultira malim platama, velikim brojem „honoraraca“ i slično. Novinarski profesionalizam je regulisan Kodeksom za štampane i online medije, ali bez velikih posljedica, budući da je u pitanju samoregulatorno tijelo koje nema mogućnost velikih sankcija.

Linija za pomoć novinarima

Aktuelni slučajevi:

Sunčica Šehić, novinarka TV SA - Mobbing - Radeći na prilogu o Danima zdravlja u Kantonu Sarajevo, jedna od tema na okruglom stolu bila je i mobbing u zdravstvu. Prilog koji je na sugestiju producentice montiran na dužinu od jedne minute na koncu uopšte nije bio emitovan u večernjem Dnevniku TV SA. Prema zahtjevu novinark Šehić, Linija za pomoć novinarima samo je zaprimila prijavu i ukoliko bude potrebe pružit će sve moguće mehanizme zaštite novinarki Šehić.

Adnan Džonlić, portal Zenicablog - Politički pritisci - Gradonačelnik Zenice Fuad Kasumović na sjednici Gradskog vijeća Zenice izrekao je niz laži i netačnih tvrdnji kao i aluzija koje navode na nasilje prema novinaru Adnanu Džonliću ali i drugim osobama. Tim povodom, Upravni odbor BHN oglasio se saopćenjem za javnost, a iz Linije za pomoć novinarima upućeni su upiti nadležnim institucijama. Predmet se nalazi na Kantonalnom tužilaštvu Zenica.

Edin Borovina, sportski novinar portala Fokus.ba - Ostali slučajevi - Nogometni savez BiH uskratno je akreditacije novinarima portala Fokus.ba za praćenje susreta reprezentacija Bosne i Hercegovine i Belgije sa obrazloženjem da više nije bilo više mogućnosti za idavanje akreditacija. Upravni odbor Udruženja BH novinari oglasio se javnim protestom zbog uskraćivanja akreditacija novinarima portala Fokus.ba.

Još uvijek ne postoji zakonska regulativa koja bi na neki način definisala šta je potrebno da se javno glasilo na internetu proglasi „novinarskim portalom“. Blogovi, dnevници, portali sa lažnim vijestima, portali sa očiglednim huškačkim namjerama – sve su to oblici medijskog izražavanja koji se mogu upotrebiti i zloupotrebiti.

to nije dovoljno validan argument. Ukoliko se novinari žele izboriti za bolji položaj i status na javnim servisima, ta promjena mora biti zajednička, konzenzualna, a ne sporadična i spontana.

Kada su u pitanju komercijalni mediji, njihova pozicija je ipak nešto drugačija, budući da su mediji (ako nisu javni servisi) preduzeća čiji je jedan od motiva i profit. Takođe, treba uzeti u obzir činjenicu da su se u BiH u posljednjih nekoliko godina pojavila dva velika igrača: ispostave dva medijska konglomerata (N1 i Al Jazeera Balkans). Pozicija novinara u tim medijima je znatno bolja, o čemu [svjedoče i zaposleni novinari AJB-a](#). Redovnije plate, sloboda u radu, pisana uređivačka politika, veća sigurnost su karakteristike koje su sigurno važnije za novinare od činjenice da su u pitanju mediji sa stranim kapitalom. Mnogi će reći da novinari koji rade za inostrane medije na neki način rade pod nečijim uticajem. Međutim, koji novinari ne rade? Ako prihvatimo stav da je većina medija pod nečijim pritiskom, u tom slučaju su novinari koji rade za N1 i AJB svakako u boljoj poziciji.

Štampani mediji u BiH su u nezavidnoj poziciji, jer štampa kao medij generalno gubi na uticaju, što često rezultira malim platama, velikim brojem „honoraraca“ i slično. Novinarski profesionalizam je regulisan Kodeksom za štampane i online medije, ali bez velikih posljedica, budući da je u pitanju samoregulatorno tijelo koje nema mogućnost velikih sankcija. Štampani mediji su zadržali epitet medija koji važi kao najbolji za „kaljenje“ novinarskog zanata, pa je vjerovatno i dalje najbolje mjesto za početak novinarske karijere mladih novinara. Međutim, dugi volonterski odnosi, mali honorari, strogi vremenski rokovi i već pomenuti politički i ekonomski pritisci doprinose lošem položaju novinara. Ipak, još uvijek postoje nedeljnici koji podrobnije obrađuju društvene teme i stoje kao dokaz profesionalizma novinara.

Na kraju ćemo spomenuti nekoliko karakteristika položaja novinara u haotičnom online univerzumu. Još uvijek ne postoji zakonska regulativa koja bi na neki način definisala šta je potrebno da se javno glasilo na internetu proglasi „novinarskim portalom“. Blogovi, dnevници, portali sa lažnim vijestima, portali sa očiglednim huškačkim namjerama – sve su to oblici medijskog izražavanja koji se mogu upotrebiti i zloupotrebiti. Ako govorimo o „pravim“ medijskim portalima (klix, nezavisne, buka, avaz i sl) – portalima koji imaju transparentne podatke o vlasništvu – možemo zaključiti da je položaj novinara ipak nešto povoljniji. Koliko god bili uticajni, a samim tim i poželjna meta onih kojima je potreban taj uticaj na publiku, novinarstvo na portalima ipak zadržava određeni profesionalizam. To, ipak, ne treba miješati sa portalima čija je jedina namjera beskrupulozna propaganda ili širenje zabave i lažnih vijesti. Takvi oblici „medijskog“ ne zaslužuju da budu pominjani u kontekstu položaja novinara, jer tu ne rade novinari, nego neko drugi (koji svakako ne rade u javnom interesu).

Možemo reći da je položaj novinara u BiH nepovoljan iz više perspektiva. Prvo, kao što smo vidjeli, oni su pod konstantnim pritiscima politike, ekonomije ili nekih drugih interesa. Drugo, novinari imaju prilično široku definiciju profesije, jer još uvijek se novinarstvom može baviti svako, a razvojem interneta, svaki pojedinac je potencijalno i „glasilo“ u pravom smislu riječi. Treće, medijsko tržište ima svojih problema koji se odražavaju na njihov položaj: netransparentnost vlasništva, slaba ekonomska sposobnost medija, politički uticaji na urednike/vlasnike, medijska zasićenost i slično. Ipak, ne treba biti pesimista, jer profesionalni novinari u pravom smislu, oni koji rade tvrdoglavo u javnom interesu, su dokaz da dosta toga zavisi i od njih samih.

Pozicija slobodnog novinara malo se po čemu razlikuje od bilo kojeg drugog prekarnog radnika. Boris Postnikov je na jednom mjestu dao sjajan opis slobodnjaštva: “Prekarni rad: gužva u inboxu, propušteni pozivi, nekoliko sati do dedljajna. Prekarni rad: grižnja savjesti, probijeni rokovi, nagle navale adrenalina. Prekarni rad: honorari koji kasne, čekanje honorara, strepnja ispred bankomata. Prijave, natječaji, ispunjeni planeri. Multitasking, e-banking, podaci za ugovor. Kreditna nesposobnost. Nesigurnost. Neizvjesnost.”

Slobodni novinari u borbi za istinu i/ili vlastiti život i preživljavanje

Nemati radno vrijeme isto tako znači i nemati slobodno vrijeme; sloboda da se ode na godišnji odmor u svako doba, istodobno znači i život bez godišnjeg odmora. Isto kao što nemanje stalnog zaposlenja znači istodobno i prihvatanje svakog posla, jer valja misliti na “sezonu kiselih krastavaca”, koja će neizbježno doći svake godine

Piše: Eldin Hadžović

U zemlji sa ekstremno visokom stopom nezaposlenosti, poput Bosne i Hercegovine¹, vrlo često srećemo freelancere, prekarne radnike u potrazi za poslom, kojima je neugodno na pitanje “čime se baviš” odgovoriti sa – “ničim, nisam zaposlen”.

Nekako je lakše, bolje za samopuzdanje, a i zvuči za***anije, odgovoriti: freelancer. Slobodnjak.

Ne postoji šef koji mi može narediti da budem na radnom mjestu u određeno vrijeme. Ne postoji radno vrijeme. Pravim pauzu kad hoću, radim što hoću. Radim ono što volim. Uživam apsolutnu slobodu, bez cenzure i autocenzure. Međutim, sloboda ne samo da nije besplatna, nego je i papreno skupa.

Riječima sjajne splitske novinarko sa zagrebačkom adresom Barbare Matejčić, freelancing je bolje ime za nezaposlenost. Pa, ipak, njeno ime je sinonim za uspješnu slobodnu novinarku i autoricu, kao takva je uvažavana i nagrađivana čak i van granica Hrvatske.

Danas, o svom slobodnjaštvu ona ovako govori: “Ovog će mi juna biti osam godina slobodnjaštva i uglavnom sam dobro i radno, ali nekada ne mogu izbjeći osjećaj da mi srce dahće kao mački koju su uza zid stjerali psi i nema stabla na koje bi im mogla umaći. Ti su psi podjednako moji strahovi kao i stvarna prijetnja tmurne budućnosti. Što će biti ako se razbolim? Dovoljno je da dobijem upalu pluća, ne moram baš biti ozbiljno bolesna. Do kada ću moći raditi i kakva će mi starost biti? Hoće li već dogodine biti ijednog medija za koje ću htjeti raditi?”

Podsjeća na poljskog sociologa Zygmunta Baumana, koji je govorio o dva osnovna, neophodna uvjeta dostojanstvenog života: sigurnosti i slobodi. Odnos među njima je, prema Baumanu, igra nultog zbira – više sigurnosti možete dobiti samo za cijenu davanja dijela slobode, a više slobode ćete dobiti po cijenu povećanja nesigurnosti.

¹ U februaru ove godine nezaposlenost je spala na 40.55 posto, u odnosu na 40.58 posto, koliko je iznosila u januaru. U posljednjih deset godina, od 2007. do 2017. godine, prosječna nezaposlenost u BiH iznosila je 42.94 posto, sa najvišom stopom u februaru 2013, kada je iznosila 46.10 posto, i najnižom u maju 2008, kada je iznosila 39.03 posto.

Problem sa slobodnjacima je u tome što ih njihova socijalna, materijalna ili zdravstvena nesigurnost stavlja u ranjiv položaj, u kojem su najčešće podložni svim oblicima zapaljivog populizma, i s desne i s lijeve strane.

“No, potrebne su nam obje”, kaže Matejčić, “S obzirom na to da živim u potpunoj nesigurnosti, možemo se zapitati je li to zapravo dostojanstven život. I to se, naravno, ne tiče samo mene, nego sve brojnije klase prekarijata. Otpočetak mi je jasno da svoju sadašnju slobodu plaćam izglednim siromaštvom u starosti.”

Pozicija slobodnog novinara malo se po čemu razlikuje od bilo kojeg drugog prekarnog radnika. Boris Postnikov je na jednom mjestu dao sjajan opis slobodnjaštva: “Prekarni rad: gužva u inboxu, propušteni pozivi, nekoliko sati do dedajna. Prekarni rad: grižnja savjesti, probijeni rokovi, nagle navale adrenalina. Prekarni rad: honorari koji kasne, čekanje honorara, strepnja ispred bankomata. Prijave, natječaji, ispunjeni planeri. Multitasking, e-banking, podaci za ugovor. Kreditna nesposobnost. Nesigurnost. Neizvjesnost.”

Postoje teoretičari koji prekarijat vide kao novu klasu unutar radničke, koja se sada suočava sa većim problemima, iako je prije pada Berlinskog zida, dok je slobodni svijet još uvijek gajio nade u svijetliju budućnost, slobodnjaštvo tretirano kao emancipatorski pokret, što je i rezultiralo povećanim brojem freelancera, ne samo u novinarstvu, tijekom osamdesetih godina prošloga stoljeća.

Problem sa slobodnjacima je u tome što ih njihova socijalna, materijalna ili zdravstvena nesigurnost stavlja u ranjiv položaj, u kojem su najčešće podložni svim oblicima zapaljivog populizma, i s desne i s lijeve strane.

Njihov strah je realan, njihova frustracija je sastavni dio njihovih života, a njihova borba za preživljavanje je neprekidna. Nemati radno vrijeme isto tako znači i nemati slobodno vrijeme; sloboda da se ode na godišnji odmor u svako doba, istodobno znači i život bez godišnjeg odmora. Isto kao što nemanje stalnog zaposlenja znači istodobno i prihvatanje svakog posla, jer valja misliti na “sezonu kiselih krastavaca”, koja će neizbježno doći svake godine.

Gdje je u svemu tome “borba za istinu”? Ona stanuje u pompoznom najavama i autopromidžbenim spotovima, tako svojstvenim američkim medijima, što je praksa koju često (zlo)rabe televizijske kuće u postjugoslavenskim zemljama. Freelanceri nemaju vremena za bombastična razbacivanja krupnim riječima, naročito o procesima koji se podrazumijevaju i bez kojih novinarstvo nije ništa drugo do propaganda. Oni se moraju boriti za svoje dostojanstvo i profesionalni integritet. Odmah, i sada.

—

Posljedice anomalija medijskog tržišta u BiH na pluralizam mišljenja, javnost i pristup građana objektivnim, poštenim i balansiranim informacijama

Piše: Doc.dr. Dragana Trninić

S obzirom na broj štampanih, elektronskih i novih medija, ne možemo kazati da je medijsko tržište u Bosni i Hercegovini jednolično, da ne postoji pluralizam medija, ali pluralizam medija ne prati i pluralizam u medijima. Naime, u Bosni i Hercegovini postoje 43 televizijske stanice koje emituju program putem zemaljske radiodifuzije i 38 TV stanica koje emituju program putem drugih mreža²; 138 radio stanica³, devet dnevnih listova i 106 magazina⁴, osam novinskih agencija⁵ i na desetine internet portala i ostalih publikacija. Međutim, brojnost medija nije rezultirala različitim pristupima i izvorima prilikom informisanja javnosti. Kao krajnji rezultat, postoji veliki broj istih, ponovljenih

² Korisnici dozvola za televizijsko emitovanje putem zemaljske radiodifuzije, <http://www.medijskeinicijative.ba/?jezik=bos&x=52> (31.10.2016.) i Korisnici dozvole za televizijsko emitovanje putem drugih mreža, <http://www.medijskeinicijative.ba/?jezik=bos&x=52> (objavljeno: 16.01.2017.).

³ Korisnici dozvola za radijsko emitovanje putem zemaljske radiodifuzije, <http://www.medijskeinicijative.ba/?jezik=bos&x=52> (objavljeno: 13.02.2017.).

⁴ Štampani mediji u BiH, http://vzs.ba/index.php?option=com_content&view=category&id=5&Itemid=8.

⁵ Novinske agencije u BiH, http://vzs.ba/index.php?option=com_content&view=article&id=203:novinske-agencije-u-bih&catid=5:tampani-mediji-u-bih&Itemid=8.

Veliki je broj vijesti koje nisu od javnog interesa, senzacionalističkih, lažnih vijesti, koje stvaraju privid informisanosti. Publika neprestano dobija veliki broj informacija, ali vrlo malo njih ima upotrebnu vrijednost, korisnost za samog konzumenta. Nedostaje originalnog, autentičnog medijskog sadržaja. Internet jeste omogućio brži i lakši pristup medijskom sadržaju, ali nije uticao na njegovu korisnost i vjerodostojnost za većinu građana već, naprotiv, u želji za većim brojem pregleda sadržaja, objavljuju se vijesti koje naslovom privlače publiku, a sadržaj je neupotrebljiv.

informacija u različitim medijima, sa čak potpuno istim sadržajem.

U ovakvom dizbalansu informacija, teško je pronaći objektivnu, istinitu, potpunu i provjerljivu i provjerenu informaciju. S druge strane, veliki broj je vijesti koje nisu od javnog interesa, senzacionalističkih, lažnih vijesti, koje stvaraju privid informisanosti. Publika neprestano dobija veliki broj informacija, ali vrlo malo njih ima upotrebnu vrijednost, korisnost za samog konzumenta. Nedostaje originalnog, autentičnog medijskog sadržaja. Internet jeste omogućio brži i lakši pristup medijskom sadržaju, ali nije uticao na njegovu korisnost i vjerodostojnost za većinu građana već, naprotiv, u želji za većim brojem pregleda sadržaja, objavljuju se vijesti koje naslovom privlače publiku, a sadržaj je neupotrebljiv. Odgovornost je na medijima, ali i samim korisnicima. Vlasnici medija i finansijeri, koji teže isključivo profitu, zapravo, određuju i uređivačku politiku medija. Novinari nemaju mnogo prostora za autonomiju u izvještavanju, ali imaju za profesionalnost, dostojanstvo, odgovornost prema javnosti, etičnost i poštenje, bar u onim okvirima u kojima je to moguće. To podrazumijeva da se više baziraju na interes, a ne interesovanje javnosti. To je novinarska odgovornost koja nedostaje, a zbog brzine, površnosti i stalne potrage za nečim novim, ma koliko bilo nevažno, interesovanje prednjači u odnosu na interes javnosti.

Ipak, dobra vijest je da korisnici medija nisu bespomoćni. Edukacijom o medijima, njihovom funkcionisanju, vlasništvu, regulativi, načinu izvještavanja, kriterijima vrijednosti vijesti, profesionalnosti, svaki pojedinac može bolje sagledati širi medijski kontekst i naučiti da tumači, vrednuje, analizira pa i kreira medijski sadržaj. Može, zapravo, prepoznati loš, lažan, beskoristan sadržaj u medijima i zaštititi se od njega, a koristiti medije na način koji njemu odgovara, pomoću medija komunicirati, učestvovati u javnom diskursu i poboljšati svoj društveni položaj. Sve to je medijska pismenost koja je, s obzirom na postojeću medijsku sliku u Bosni i Hercegovini, ne samo važna već i nužna. S obzirom na to da se u Bosni i Hercegovini u okviru obrazovnog sistema ne izučava medijsko obrazovanje, da ne postoji medijsko obrazovanje odraslih, da se na državnom nivou, osim pojedinih nevladinih projekata, ne sprovode aktivnosti medijskog opismenjavanja građana, korisnicima medija preostaje samoedukacija. Ukoliko posjeduju minimum informatičke i internetske pismenosti, mogu pristupiti velikom broju tekstualnog, audio i video sadržaja o medijskoj pismenosti i na taj način stvoriti bar minimum medijskog obrazovanja.

Dakle, u Bosni i Hercegovini postoji pluralnost medija, ali ne i pluralizam u medijima. Mediji su finansijski zavisni, što utiče na način i kvalitet njihovog rada. Profit je postao glavni imperativ, što je smanjilo prostor za istinu, odgovornost i etičnost. Medijska pismenost je najlogičnije i najkorisnije rješenje za publiku, samo je pitanje koliko je država, odnosno, vlast, zainteresovana za njeno sprovođenje, jer vlastodršci, koristeći medije, mogu da manipulišu građanima ukoliko oni nisu medijski pismeni i osviješteni.

Na slučaju javnih emitera testira se iskrenost demokratskih opredjeljenja političkih subjekata u Bosni i Hercegovini

Piše: Dr.sc. Najil Kurtić

Način na koji se političke stranke na vlasti, ali i opozicione, skoro bez izuzetaka, odnose ovih dana prema krizi javnih emitera u Bosni i Hercegovini dovodi u pitanje njihovu iskrenu posvećenost demokratskoj konstituciji BiH, odnosno politikama u različitim sektorima društva, vođenim idejom interesa svih građana koji žive u Bosni i Hercegovini, bez obzira na bilo koji subidentitet.

Egzistencijalna kriza koja posljednjih nekoliko godina trese sistem javnog emitiranja u Bosni i Hercegovini je podjednako posljedica dva nezavršena tranziciona procesa: ustavno-pravne političke rekonstitucije Bosne i Hercegovine iz federalne jedinice (Republike) bivše Jugoslavije u suverenu i nezavisnu državu Bosnu i Hercegovinu i preobrazbe sistema javnog emitiranja iz državno-partijskog u građansko-demokratski (liberalno-pluralni). Oba ova procesa su zastala negdje na sredini puta, dovoljno odmakla od početka da povratak na polaznu poziciju bude nezamisliv i nemoguć a toliko

daleko do cilja da je krajnji ishod još uvijek veoma neizvjestan. Najmanji zajednički sadržilac im je zastoj u temeljnoj tranziciji monopartijskog (u osnovi birokratskog) u liberalno-pluralno društvo u čijem će se središtu naći građanin sa svojim potrebama, prioritetima, vrijednostima, odnosno modelima stvarnosti.

Potencijal građanske pozicije

Samo pozicija *građanina* ima potencijal da dekonstruira pratikularne političke vizije zasnovane na hipertrofiranim aspektima etničkih i nacionalnih identiteta u kojima su zarobljeni politička volja i nužni unutrašnji *konsenzus svih konsenzusa*; o državi Bosni i Hercegovini kao konačnom cilju dovršetka geopolitičkog tranzicijskog procesa nekadašnje federalne jedinice (Republike) Bosne i Hercegovine. Samo građanski identitet nije diksriminirajući niti je isključujući, ne zasniva se na obrascu „ili ili“. On je do te mjere kompleksan i širokog spektra da supsumira sve ostale identitete po obrascu „i i“, pod jednim jedinim uslovom da ne negiraju samu vrijednosnu osnovu građanskog identiteta; u najsahetijem obliku iskazanu u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i slobodama. U tom smislu konačan nastavak zaustavljenih tranzicionih procesa u Bosni i Hercegovini, u okviru kojeg je tranzicija sistema javnog emitiranja u javni medijski sistem građana Bosne i Hercegovine u samom vrhu prioriteta, mogu osigurati samo političke i društvene snage istinski orjentirane na ostvarenje građanskog identiteta. Dakle, ni lijeve, ni desne političke stranke a ni hibridi takozvanog političkog centra (malo lijevo- više desno, malo lijevo-malo desno) nisu, po definiciji, u stanju pokrenuti procese sa mrtve tačke: *Ne radi se tu o nedostatku volje*, kako imaju običaj reći naši novinari i bajni analitičari, već o egzistencijalnoj ali i kognitivnoj zarobljenosti u *nacionalističke partikularne političke orijentacije*, vrijednosti i modele društvene spoznaje (ideologije).

U specifičnim povijesno determiniranim geopolitičkim okolnostima teško je očekivati da će, u skorije vrijeme, oslabiti snaga centripetalnih političkih sila, reprezentirana nacionalnim, tzv narodnjačkim strankama, zasnovana na privlačnosti ideje o nacionalnoj geopolitičkoj homogenizaciji oko matičnih država u okruženju, kojoj, u iščekivanju geopolitičkih pogodnosti, za ostvarivanje historijskih ciljeva, pogoduje, što labavija, nedovršena i iz eurointegracija isključena, državna zajednica Bosna i Hercegovina, odnosno zamrznut proces državnog konstituiranja. Utopija o unitarnoj Bosni i Hercegovini državnoj zajednici, primarno, tri naroda a tek sekundarno njenih građana, koja dolazi s druge strane, ali sa principijelno istih pozicija hipertrofiranih partikularnih etničkih identiteta, podjednako blokira nastavak procesa tranzicije predpolitičkog etnički definiranog u demokratsko građansko društvo, odnosno državnog dejtonskog provizorija u Republiku Bosnu i Hercegovinu kao logičnog ishoda dominacije građanskog identiteta. Nastavak tog procesa je u izravnoj vezi s dovršetkom procesa demokratske tranzicije sistema javnog emitiranja.

Zaplašujuća subverzivnost ideje javnih emitera

Ideja sistema javnog emitiranja je u osnovi subverzivna naspram političkih odnosa i struktura koje, skoro u kontinuitetu, već četvrt vijeka dominiraju na političkoj sceni u Bosni i Hercegovini. Po definiciji funkcija javnih emitera je da snažno podržavaju političke subjekte orjentirane ka afirmaciji i ostvarivanju demokratskih odnosa u društvu i preferiranju zajedničkog interesa i istovremeno ograničavaju glasnost i vidljivost političkih subjekata vođenih nedemokratskim vrijednostima i praksama.

Pošto su medijski sistemi, čiju okosnicu u evropskim demokratskim društvima čine javni emiteri, produkti svjesnog političkog interveniranja ključnih političkih subjekata u sektoru javnog emitiranja, jasno je da je sistem javnog emitiranja, naročito BHRT, ciljano doveden u nepodnošljivo ekonomsko i socijalno stanje u kome se sada nalazi.

Ograničavanje demokratskog potencijala javnih emitera je svojstvo, u osnovi nedemokratskih političkih snaga i u funkciji je očuvanja stečenih pozicija i neometanog ostvarivanja parcijalnih interesa, a prvenstveno očuvanja vlasti. To je svojstveno svim nedemokratskim političkim strukturama (partijama, pokretima i liderima) bez obzira na ideološki predznak kojim se zaogrću i iza kojeg se skrivaju. U tome, u ovom momentu, nema razlike između SNSD-a, SDS-a, HDZ-a i SDA. Čak ni simbolička vrijednost i privlačnost brenda

Pošto su medijski sistemi, čiju okosnicu u evropskim demokratskim društvima čine javni emiteri, produkti svjesnog političkog interveniranja ključnih političkih subjekata u sektoru javnog emitiranja, jasno je da je sistem javnog emitiranja, naročito BHRT, ciljano doveden u nepodnošljivo ekonomsko i socijalno stanje u kome se sada nalazi.

Model finansiranja je, skoro u svim zemljama u preispitivanju i nije još uvijek pronađeno rješenje koje bi javne emitere zaštitilo od nužnosti žrtvovanja kvaliteta komercijalnim imperativima.

BHRT-a nije bila dovoljna nominalno probosanskim političkim, ali nacionalno profiliranim strankama, da se snažnije i uvjerljivije založe za osiguranje izvora finansiranja i stvaranja institucionalnih uslova za ostvarivanje izvorne misije javnih emitera. Način na koji se političke stranke na vlasti, ali i opozicione, skoro bez izuzetaka, odnose ovih dana prema krizi javnih emitera u Bosni i Hercegovini dovodi u pitanje njihovu iskrenu posvećenost demokratskoj konstituciji BiH, odnosno politikama u različitim sektorima društva, vođenim idejom interesa svih građana koji žive u Bosni i Hercegovini, bez obzira na bilo koji subidentitet. Po ko zna koji put pokazuje se da su medijski sistemi izvorno politički fenomeni. Kreiraju se unutar procesa sustavnog poticanja, odnosno potiskivanja određenih političkih diskursa i mentalnih modela interpretacije stvarnosti. U tom smislu angažiranje oko stvaranja strukturalnih uslova za funkcioniranje i razvoj javnih emitera ide dalje od dizajniranja sistema finansiranja koji treba osigurati 1) da javni emiteri u programskom smislu budu vođeni konceptom liberalno-pluralističke demokratije sa javnim interesom i građanima kao centralnim idejama i metama, što je dominantno evropsko političko opredjeljenje 2) da produkcijski nivo bude u granicama produkcijskih i tehnoloških evropskih standarda definiranih prekograničnom televizijom, odnosno televizijom bez granica (dovršetak prelaska na digitalno emitiranje i usvajanje ograničenja vezanih za jezik mržnje, zaštitu djece i oglašavanje) i 3) da osiguraju zaštitu od klijentelističkih utjecaja bilo koje vrste.

Od ova tri zahtjeva, u bosansko-hercegovačkim uslovima, dva su upitna već po samoj prirodi političke strukture izvedene iz ograničenog shvatanja demokratije reducirane na etnička prava, to su liberalno-pluralistički koncept naglašavanja građanskog identiteta i građanske pozicije u svakodnevnom društvenim i političkim procesima, što bi za vladajuće nacionalne stranke značilo odricanje od „neiscrpnog“ izvora svoje moći i odricanje od klijentelističkih utjecaja, prakse indirektnog ili direktnog miješanja u izvorno medijske funkcije *gatekeepinga* (procjene vrijednosti vijesti) i *framinga* (interpretativnog okvira vijesti). To su dva ključna razloga kojima se vode glavni politički akteri kada, više ili manje prikriveno odbijaju ili oklijevaju da pokrenu nastavak procesa tranzicije medijskog podsistema Bosne i Hercegovine, odnosno dosljedne tranzicije sistema javnog emitiranja. Naravno, tu je i pragmatičko-simbolička vrijednost BHRT-a za disolucijski, odnosno integrativni scenario dovršetka ustavno-pravne tranzicije Bosne i Hercegovine.

Blijedo i neuvjerljivo anagažiranje međunarodne zajednice

Ovakvom odnosu politike prema javnim emiterima pogoduje činjenica da je koncept javnog emitiranja *inače u krizi* i da je već duboko potkopan u evropskim okvirima penetracijom komercijalnog modela emitiranja i svih lagodnosti koje sa sobom donosi.

Već odavno se ljuljaju sva četiri stuba tradicionalnog koncepta nacionalnog javnog emitiranja u evropskom političkom prostoru.

U nacionalnim okvirima slabi *politička potpora* za opstanak modela javnog emitiranja u koji treba ulagati javna sredstva. Slaba politička kultura građana, kao posljedica penetracije komercijaliziranih sadržaja transnacionalnih komercijalnih emitera odrazila se na gubljenje potpore građana konceptu javnog emitiranja. Efekti „lošeg novinarstva“ i popularne medijske kulture rezultirali su *publikom osrednjih i niskih ukusa* koja preferira komercijalizirane formate i koja ima sve manje razumijevanja za bilo kakvo participiranje u finansiranju javnih emitera.

Model finansiranja je, skoro u svim zemljama u preispitivanju i nije još uvijek pronađeno rješenje koje bi javne emitere zaštitilo od nužnosti žrtvovanja kvaliteta komercijalnim imperativima.

Istraživanja gledanosti ukazuju da *publika* mnogo češće bira komercijalne kanale i *sve je manje odana* pa i sve manje spremna plaćati takse za programe javnih emitera. Sve su češća pitanja i u Bosni i Hercegovini: 1) imaju li javne radio televizije uopće smisla i opravdanja u novom medijskom okruženju sa ogromnim brojem kanala i programa među kojima svako može naći ono što ga interesira? 2) ima li opravdanja ulagati javna sredstva u medijsku ponudu ako je ona svakako raznolika i bogata i koje su posljedice tako sponzoriranih medija po tržišnu poziciju komercijalnih medija ali i po kvalitetu sadržaja i 3) da li je koncept javnih emitera efikasan model osiguranja slobode izražavanja

s obzirom da je problem ograničavanja medijskih sloboda evidentan kako u postkomunističkim tako i tradicionalno demokratskim društvima?

Način na koji sami *javni emiteri* reagiraju na promjene medijskog ambijenta vodi ka njihovoj komercijalizaciji i svojevrsnoj autodestrukciji.

Politička struktura Evrope se mijenja i sve su snažnije neoliberalne opcije koje slobodu medija i izražavanja shvataju na drugačiji način, koji ne podrazumijeva nužno i javne emitere.

Kada se uzmu u obzir ove globalne tendencije može se razumjeti krajnje blijedo i neuvjerljivo angažiranje međunarodne zajednice oko rješavanja problema javnog emitiranja u Bosni i Hercegovini. Teško bi se mogao naći imperativan stav, predstavnika međunarodne zajednice o nužnosti održanja sistema javnog emitiranja. U pitanjima na koja u predpristupnoj fazi trebamo odgovoriti Europskoj uniji, u odjeljku Informacijsko društvo, samo dva-tri se odnose na masovne medije a sva ostala su fokusirana na ispitivanje uslova za nesmetano širenje evropskog telekomunikacijskog tržišta. Uostalom imamo iskustvo i o načinu na koji su Evropljani reagirali kada je u Grčkoj ugašen rad nacionalnog televizijskog javnog emitera. Sve u svemu, ne trebamo se puno uzdati u pritisak Evrope koji bi osigurao opstanak sistema javnog emitiranja u Bosni i Hercegovini. Neka kolateralna korist može nastupiti kao efekat pritiska da se nastavi ustavno-pravna i demokratska tranzicija BiH, koja bi u konačnici mogla rezultirati i promjenom koncepta političke strukture vlasti u pravcu dominacije građanskog koncepta demokratije. Do tada bi bilo korisno kada bi nas ohrabрили, da aktuelnu egzistencijalnu krizu prije svega BHRT-a, na srednjoročni (petogodišnji rok) riješimo budžetksim sredstvima, namjenski slivenim u fond za nacionalni javni emiter, raspodjelom PDV-a ili udjelom u akcizama na gorivo ili duhan. Najmanji problem je pronaći pravi institucionalni format zaštite od klijentelističkog utjecaja reprezentanata države na produkciju i emitiranje programa. Čak je teško zamisliti da taj utjecaj i može biti veći od onoga koji se sada ostavruje kroz stranačke upravne odbore i neprincipijelne raspodjele uredničkih mjesta.

U međuvremenu subjekti medijske politike moraju odgovoriti na više pitanja;

- Kako i do koje mjere finansirati javne emitere?
- Kako osigurati da služe javnosti (građanima) a ne pojedinačnim političkim strukturama?
- Kako se zaštititi od agresivnog obuhvata komercijalnih medijskih korporacija i prodora neoliberalnih vrijednosti ekonomskog i političkog Darwinizma?
- Kako pružiti jedinstvenu uslugu (općeprihvatljivu) cijelom društvenom spektru ukoliko je ono etnički, kulturno, politički i socijalno raznoliko ili čak antagonizirano?
- Kako osigurati objektivnost i nepristrasnost pa čak i dovoljnu mjeru kritičnosti i skeptičnosti (osobine koje očekuju dobro informirani i aktivniji slojevi društva i na kojima se zasnivaju utjecaj i reputacija) a ne dovesti u pitanje ekonomsku i političku podršku zakonodavaca i vlade?
- Kako obnoviti podršku građana a ne odreći se komercijalnih elemenata i efekata u mjeri u kojoj to neće dovesti u pitanje generalnu misiju služanje zajedničkim interesima i klasične vrijednosti i funkcije profesionalnog novinarstva?
- Kako koegzistirati sa komercijalnim mrežama, uvažavajući stvarno stanje moći u medijskom sektoru a ne preći na njihovu konceptualnu poziciju?
- Kako odgovoriti na posljedice psihodemografskog cijepanja i usitnjavanja publike na kojem se već decenijama zasniva efikasnost marketinških kampanja i ciljanog vezivanja pojedinih kategorija građana za pojedine kanale i pojedine formate komercijalnih emitera? Sve je teže sve građane izložiti jedinstvenim porukama i jedinstvenim vrijednostima i sve ih je teže okupiti u istom mediju (prostoru) javnog dikursa.

Impressum

Udruženje/udruga BH Novinari

Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, BiH

Tel: +387 33 223 818;

Fax: + 387 33 255 600

E-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba;

Web: www.bhnovinari.ba

Redakcijski kolegij biltena

Faruk Kajtaž

Siniša Vukelić

Borislav Vukojević

Bedrana Kaletović

Amer Tikveša

Urednik

Arman Fazlić